

100 JAAR GELEDEN

't Is Oorlog!

Een lesmap voor het vierde, vijfde en zesde leerjaar, door juffrouw Anita en de papa van Anna.

.....

.....

.....

't Is oorlog! Binderveld, Kozen, Nieuwerkerken en Wijer 100 jaar geleden is een uitgave van VZW Limburgse Studies en Vrije Basisschool Kozen-Wijer.

Vormgeving en druk:

Wettelijk depot: D/2014/10230/3

Leerplandoelen VVKBaO

- 8.14
- 8.15
- 8.16
- 9.10
- 5.2
- 4.5
- 0.1
- 0.6
- 0.9
- 0.10
- 0.12
- 0.13
- 0.14
- 0.15

1. MIJN DORP

Weet je waar deze foto genomen is?

Is het druk op de weg?

Ziet deze straat er nu anders uit?

Wat doen de mensen op deze foto?

Zijn de huizen veranderd? Zijn ze nu groter of kleiner? Zijn ze anders gebouwd?

Wat was toen het grootste gebouw in het dorp?

2. KINDEREN

Wat zie je op deze foto?

Welk gebouw staat er achter de kinderen?

Waarvan is de weg gemaakt?

Wat zie je langs de weg?

Is er veel verkeer?

Welke kleren dragen deze kinderen?

De meisjes:

De jongens:

3. KINDEREN WERKEN MEE

Wat zie je op deze foto?

Wat ligt er in de kar?

Wat hebben deze kinderen aan?

Welke kleren heeft hun oma aan?

Welk dier trekt de kar?

Zie je nog andere voertuigen?

4. MIJN FAMILIE

Hoe oud was je moeder toen jij geboren werd?

Mama's zijn gemiddeld 25 jaar oud als zij hun eerste kindje krijgen. Dat betekent dat er om de 25 jaar een nieuwe generatie geboren wordt.

Hoeveel generaties zijn er in een periode van 100 jaar?

Ken je iemand die 100 jaar is?

Vul in:

De ouders van mijn papa en mama zijn mijn

De ouders van mijn opa en oma zijn mijn

De grootouders van mijn opa en oma zijn mijn

Ik	ben 10 of 11 jaar in	
Mijn ouders	waren 10 of 11 jaar in	
Mijn	waren 10 of 11 jaar in	
Mijn	waren 10 of 11 jaar in	
Mijn	waren 10 of 11 jaar in	1914

DIT MOET JE WETEN :

Honderd jaar geleden was het 191.... Binderveld, Kozen, Nieuwerkerken en Wijer waren rustige dorpen tussen Sint-Truiden, Herk-de-Stad en Hasselt.

Op de straten in onze dorpen was er nog weinig verkeer. Mensen gebruikten karren om dingen te vervoeren. Die karren werden door dieren getrokken. De kinderen speelden op straat.

De mensen woonden in kleine huizen.

De kinderen droegen de klederen die eerder van hun oudere broer of zus geweest waren.

Weinig kinderen hadden schoenen.

Iedereen, van jong tot oud, werkte mee.

5. DUITSE SOLDATEN IN ONS LAND

Hoeveel soldaten zie je op deze foto ?

Van waar komen die soldaten denk je ?

Staan er ook andere mensen op de foto ?

Zijn zij blij ? Kan je op de foto zien hoe zij zich voelen ?

,Kunnen zij iets aan de situatie veranderen ?

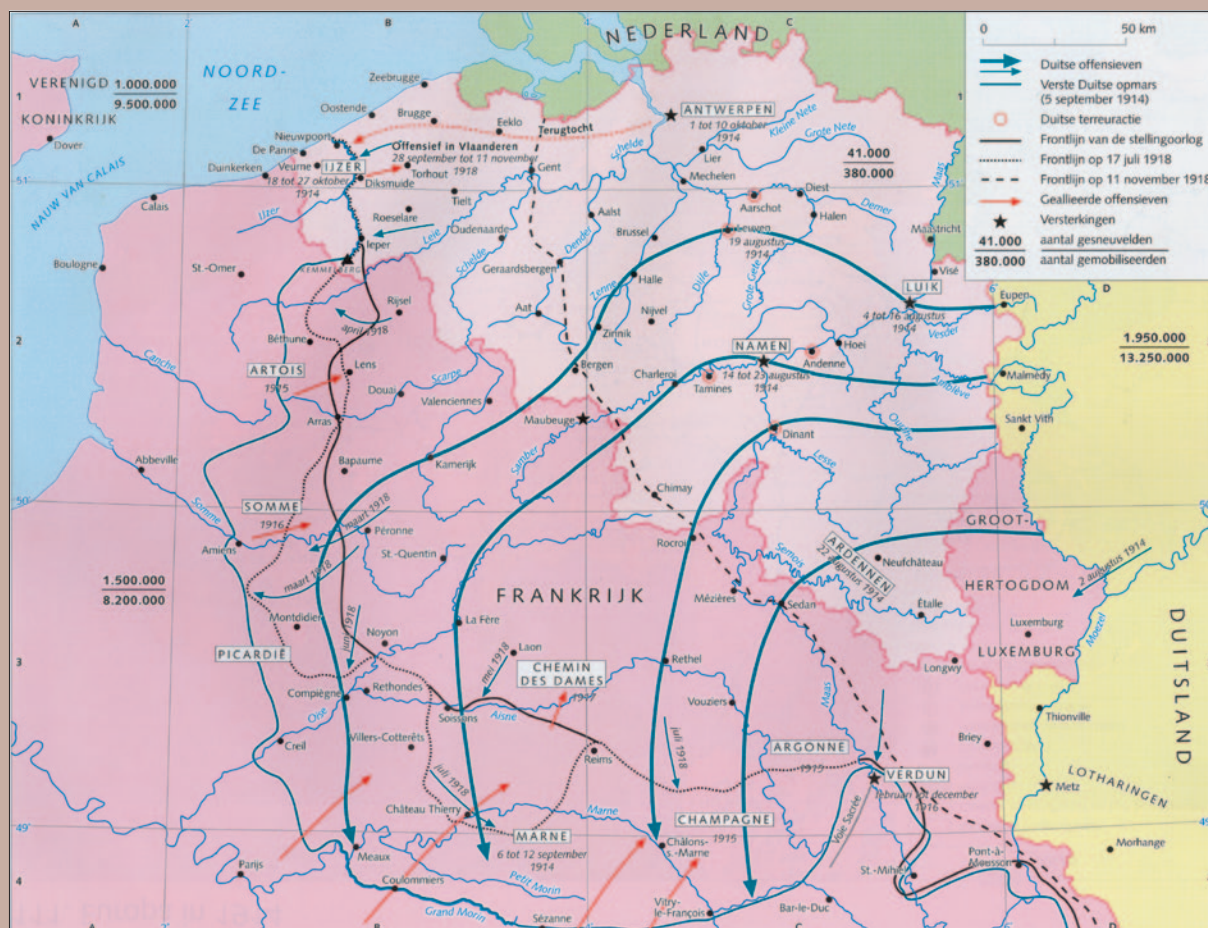

Wat doet de soldaat op deze foto ?

Welke wapens heeft hij ?

Wat doet hij om zich te beschermen ?

Waarom moet hij stil zijn?

KAART VAN BELGIË TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG

UIT: ATLAS VAN DE ALGEMENE EN BELGISCHE GESCHIEDENIS, UITGEVERIJ VAN IN

DIT MOET JE WETEN :

Op 4 augustus 1914 vielen Duitse legers ons land aan. Enkele dagen later waren de eerste Duitse soldaten al in ons dorp. Het Belgische leger kon het veel grotere Duitse leger niet tegenhouden. Het moest zich terugtrekken achter de rivier de IJzer. Daar kon het wel standhouden. Onze soldaten zetten het gebied rond de IJzer onder water. Achter die watervlakte groeven zij loopgraven. Vier jaar lang moesten zij daar, samen met Franse en Britse soldaten, tegen het Duitse leger vechten. Ons land werd bezet door Duitse soldaten.

6. IN ONZE DORPEN

BEGIN VAN DE OORLOG

De mensen waren bang voor die vreemde soldaten. In onze dorpen kon je horen hoe tientallen kilometers verder met geweren en kanonnen gevochten werd. Veel mensen gingen op de vlucht. Sommigen vluchtten in de richting van Brussel, anderen probeerden in Nederland te geraken, en nog anderen probeerden Frankrijk te bereiken.

De vluchtelingen vorderden niet snel. Al gauw waren zij uitgeput, en de wegen zaten vol met mensen en dieren die op de vlucht waren. De meesten werden door het Duitse leger ingehaald, en gingen dan maar weer naar huis.

Wat zie je op deze foto ?

.....

.....

.....

Wie rijdt er te paard ?

Hoeveel mensen zitten er op de kar ?

Wat ligt er nog op de kar ?

Welke dieren trekken de kar ?

Waarom zijn die mensen op weg ?

Tijdens de oorlog hielden Duitse soldaten het grootste deel van ons land bezet. In Hasselt, in Sint-Truiden, in Herk-de-Staden en in de dorpen werden Duitse Kreischefs de baas.

Duitse soldaten regelden het leven van de mensen in bezet gebied. Zij lieten weten wat je niet mocht doen, wat je moest doen, wanneer je binnen moest blijven, en zij controleerden of je hun regels wel naleefde.

Met affiches maakten zij bekend wat wel en wat niet mocht.

STAD HASSELT
BERICHT
DE BURGEMEESTER der Stad Hasselt
Op bevel der Duitsche Militaire Overheid, maakt bekend
het hiernavolgend schrijven van den Heer Keizerlijken Kreischef:

Kais. Kreis-Chef, Hasselt
2926b 117

Hasselt, den 15 September 1917.

Aan het Gemeentebestuur
HASSELT.

Er is daarover meermaals geklaagd, dat de kinderen der Stad Hasselt, bijzonder heele kleine kinderen, ondanks vroegere waarschuwingen, op de straten, publieke plaatsen, omtrent de kerken, enz. het publiek, en in het bijzonder personen die tot het duitsch leger behooren, door geheel opdringerig *bedelen* lastig vallen en zich zelfs door ernstige waarschuwingen daarvan niet laten afschrikken.

Er wordt ook verder bestendig bemerkt, dat de kinderen, en ook hier bijzonder de kleinste, op de straten, openlijke plaatsen en bolwerken zich nog in de *late avonduren*, zelfs na het opkomen der duisternis, in benden zonder bewaking rondrijven en door *schreeuwen en roepen* de rust aanzienlijk storen.

Het is de plicht der ouders de kinderen van het bedelen af te weren en ze te huis te houden.

Ik verzoek de ouders op de gewone manier ernstig te waarschuwen en hen voor te houden, dat ik, indien deze onregelmatigheden niet ophouden, door mijne Kontrolorganen de namen der ouders zal doen opnemen en deze wegens onachtzaamheid voor het noodige opzicht onverbiddelijk zal straffen.

Al naar omstandigheden zal ik ook de Gemeente, die voor de rust en veiligheid moet borg staan, ter verantwoording roepen, terwijl ik de politieuer vroeger zal stellen.

Dit is op de gewone wijze door aanplakking bekend te maken.

HASSELT, den 17 September 1917.

(get.) von Madai,
Majoor.

Z
Z. Nr. 2139. 20-9-17

De d. d. Burgemeester,
J. ROELANTS.

21986. — Jos. Van Langenacker, Hasselt.

Met deze affiche maakte de Duitse Kreischef bekend dat de kinderen de Duitse soldaten niet mochten lastig vallen.

Wat deden de kinderen dan dat niet mocht ?

Wie moest er voor zorgen dat de kinderen daar mee stopten ?

Achtung!

Waldbrand!

Bei der bestehenden Trockenheit in den Wäldern bringe ich folgende Bestimmungen der belgischen Gesetze in Erinnerung :

- 1) WER IM WALDE oder innerhalb 100 m vom Walde ein Feuer anzündet, verfällt in Strafe bis zu 100 Fr.
- 2) DER SCHULDIGE HAFTET für den angerichteten Schaden und unterliegt gegebenenfalls den im belgischen Strafgesetzbuch Art. 550 ff. vorgesehenen Strafen.
- 3) HOLZHAUER DÜRFEN ein Feuer nur in den Holzhauerhütten anzünden.

Weggeworfene Streichhölzer, Zigarren- und Zigarettenstummel sowie Pfeifenaschen müssen zum Verlöschen gebracht werden.

Das Rauchen ist in besonders gefährdeten Nadelholzrevieren von den Kommandantsbehörden örtlich mittels Warnungstafeln zu verbieten.

Geistliche, Lehrer und Eltern mögen den Schulkindern die Gefahren eines Waldbrandes eindringlich vorstellen.

Hasselt, den 16. Juli 1915.

VON FRITSCHÉ,
Oberst.

Opgepast!

Boschbrand!

Ter oorzaak van de bestaande droogte in de bosschen herinner ik aan de volgende schikkingen van de Belgische wet :

- 1) WIE IN HET BOSCH of op min dan 100 meters van het bosch een vuur aansteekt, krijgt eene geldboete die tot 100 fr. kan klimmen.
- 2) DE SCHULDIGE IS voor de aangerichte schade *verantwoordelijk* en is gebeurlijk blootgesteld aan de straffen door art. 550 en volgende van het Belgisch strafwetboek voorzien.
- 3) HOUTHAKKERS MOGEN maar vuur in de houthakkershutten aansteken.

Weggeworpen lucifers, cigaren- en cigaretteneindjes, alsook de asch van pijpen, moeten uitgedoofd worden.

Het rooken moet in bijzonder gevaarlijke plaatsen van de dennebosschen door de Kommandantur ter plaatse bij middel van waarschuwingsplankjes verboden worden.

Het is wenschelijk dat geestelijken, onderwijzers en ouders aan de schoolkinderen goed de gevaren van eenen boschbrand doen begrijpen.

Hasselt, den 16 Juli 1915.

VON FRITSCHÉ,
Oberst.

45410. — Drukkerij J. CEYNENS, Hasselt

Lees deze affiche goed, en vul dan de antwoorden op de vragen op het volgende blad in.

Welke talen worden gebruikt ?

Kan je drie woorden in het Nederlands overschrijven, met de bijhorende woorden in het Duits ?

Welke woorden in de Nederlandse tekst begrijp je niet ?

Voor wie is het bericht bestemd ?

Welke datum staat er op de affiche ?

Wie ondertekende het bericht ?

Kun je in drie zinnen zeggen wat er op de affiche staat ?

DIT MOET JE WETEN :

Rond 10 augustus 1914 waren de eerste Duitse soldaten in ons dorp.

Sommige mensen beslisten op de vlucht te gaan. Na enkele weken kwamen zij weer terug.

De Duitse soldaten waren nu de baas. Zij beslisten wat mocht en wat niet mocht. Zij controleerden wat de mensen deden.

De oorlog duurde 4 jaren. Pas in 1918 waren de legers van België en zijn bondgenoten sterk genoeg om het Duitse leger terug te drijven.

Op 11 november 1918 was het Wapenstilstand en werd er niet meer geschoten. Dat herdenken wij nog elk jaar.

